

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Henrico, Hvivs Monasterii Abbate XX. Qvi præfuit annis 8. & de
moribus eius ac quibusdam gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

fratres ad Hirsaugiam relatum, in maiori cœnobio ad introitum ecclesiæ ante altare omnium sanctorum cum reuerentia & honore sepultum est, non sine lachrymis subditorum suorum. Eodem quoque anno obiit Vdalricus 41. episcopus Spirensis, qui antea præfuerat 8. cui successit Otto episcopus 42. annis 11.

Vdalricum
obit.

DE HENRICO, HVIVS MONASTERII ABBATE XX. QUI
præfuit annis 8. & de moribus eius ac quibusdam gestis illius
temporis.

CONRADO reuerendissimo abbate (sicut diximus) mortuo atque sepulto, celebratissimeque more Christiano exequijs cum solennitate consueta, prior & fratres die ad electionem statuta convenientes ad locum capitularem, post inuocationem Spiritus sancti, vnanimi consensu in abbate huius monasterij 20. elegerunt Henricum monachum conuentuale, qui cantoris eo tempore gessit officium. Electus autem diu reluctatus est, donec tandem fratrum precibus victus consensum præbuit electioni, & præfuit annis octo. Hic oriundus ex Francia orientali honestis parentibus natus, in iuuentute ad literas positus non parum temporis successu discendo profecit, & tam in philosophia diuina, quam in humana, longo exercitio doctus & singulariter eruditus enasit. Diuina post hæc inspiratione tactus, animo vanitatem huius mundi ac vitæ præsentis breuitatem reuolueri cepit, ac post maturam deliberationem præhabitâ, ad Hirsaugiam veniens, monasticum habitum & mores induendo suscepit. Factus autem monachus, inter fratres sine querela vinebat, primus semper & vltimus in diuino seruitio, cui se totum mancipauit. Postea cum studiosus videretur circa obsequia diuina, essetque musicæ non ignarus, cantoris suscepit officium, quod per annos aliquot tam studiosè & alacriter adimpleuit, vt cunctis cederet in exemplum & admirationem. Laboribus quoque manuum iuxta regulam S. patris nostri Benedicti, cum maxima diligentia solebat esse intentus, vineas plantando, colendoque hortulos, & diuersi generis arbores inserendo. Suo etiam studio & labore multum exornauit ecclesiâ, & singula altaria oleo cum lampadibus decenter illustrauit. Cumque in omni virtute & religione per amplius de die in diem proficeret, omnibusque fratribus charus & dilectus esset, cepit se fama nominis eius etiam ad extraneos diffundere, & cum laude multipliciter in modum ampliari. Contigit interea mori abbatem in Bruuiler, in cuius locum ipse per fratres eiusdem monasterij electus est abbas, & cum multo honore ac reuerentiâ susceptus. Ordinatus autem abbas in Bruuiler, omni studio curauit monachos ad obseruationem regularis disciplinæ instituire, & vitia sancta monachorum sub certa censura distinctius prohibere. Verum paupertate loci ac fratrum importunitate nimia tædio affectus, cum se proficere minus posse conspiceret, poenituit eum tam arduum pastoralis curæ onus suscepisse. Post longam ergo maturamque deliberationem, statuit susceptam abbatiam deserre, & ad Hirsaugiam vnde venerat redire. Resignauit itaque tunc pastoralis curæ officium & ad monasterium vnde venerat reuersus, denuo cantor est ordinatus, in eadem perseverans humilitate post abbatiam, in qua antea fuerat conuersatus. Post hæc mortuo venerabili abbate Conrado (sicut diximus) in locum eius successit præfuit huic monasterio Hirsaugiensi annis 8. vir bonus & ingenio mitis, qui in principio suæ promotionis per annos aliquot satis modeste & regulariter tam suam quam subditorum suorum vitam instituit, & se in vtroque statu pastorem vtilem exhibere in omnibus curauit. Sed temporis successu, curis & sollicitudinibus rerum secularium nimium depressus, animum à rigore sancte obseruationis reflexit, factusque in custodia monasticæ disciplinæ remissior, sancti in se & in subditis feruorem præpositi laxauit. Vnde annis 8. in abbatia exactis, ad memoriam reduxit vitæ transectæ negligentias, metuensque diuinæ vltionis vindictâ, se dignitati abbatiæ (vt suo loco dicemus) abdicauit, & preposituram in Rhote pro vitæ sustentatione accepit. Erat autem vir quantum ad corporis dispositionem attinet, mediocri stature, corpore tenuis, viribus gracilis, & non multum fortis, raros habens in capite pilos, in cæliu granis, sermone aliquantulum diffusus. In conuersatione sua multum fuit humanus, & in omnibus quadam societate affabilis, qui & cito mouebatur ad iram, poteratque cita satisfactione placari. Eius tempore, sanctæ religionis obseruantia non parum in præsentis monasterio defecerat, cum ipse totum se curis temporalium immergeret, & non quantum oportuerat de spirituali profectu subditorum suorum sollicitus videretur.

Henricus fit
abbas huius
loci.
Genus &
vita Henri-
ci abbatis.

Cantoris sus-
cepit offi-
cium.

Laboriosus
in omnibus
fuit.

Ordinatur
abbas in
Bruuiler.

Resignauit
abbatiam
suam.
Fit abbas in
Hirsaug.

Corporis e-
tus disposi-
tio.

MCLXXXIX.

Anno Henrici abbatis 1. qui fuit dominicæ natiuitatis 1189. cum Fridericus Imperator Roman. in terra sancta positus Syriam teneret, & quæ Christianis contra infideles videbat.

videbantur necessaria pararet, dum in quodam flumine lauretur, clausis vitæ meatibus suffocatus est, & viam vniuersæ carnis miserabiliter ingressus. Quo mortuo, principes filium eius Henricum huius nominis sextum, in regem Romanorum assumpserunt, quem Philippus archiepiscopus Coloniensis Aquilgrani ex more coronauit, regnauitque post patrem annis 10. cum quo viuentis annis ferme duobus & viginti regnauerat. Vxorem duxit Constantiam, Wilhelmi regis Apuliæ filiam, consilio & dispensatione Clementis papæ 3. quia monialis fuerat multis annis, & vnica præfati regis filia, cum qua regnum Apuliæ Siciliaque obtinuit, papa fauorem & auxilium impendente: quæ cili annorum esset quinquaginta, ei tamen filium peperit nomine Fridericum, postea Imperatorem secundum, de quo suo loco dicemus.

Fridericus Imperator obiit. Henricus filius eius fuit Imperator.

MCXC.

Anno Henrici abbatis 2. Ida comitissa de Spanheim, monialis facta est ordinis nostri in cenobio montis S. Ruperti apud Bingen, in quo deinceps omnibus diebus vitæ suæ religiosissime conuersata est, in orationibus ac meditationibus diuinarum scripturarum continua humilitate & obedientia nulli secunda. Eius soror fuit Margaretha virgo sanctissimæ conuersationis, quæ prioris officium multis annis in eodem monasterio strenue gessit, & miraculis clara tandem migravit ad Dominum, cuius dies commemoratio nis festus, 4. calend. Nouemb. quando transitus est vitæ, peragitur.

Comitissa sanctissime obiit. S. Margaretha monialis.

MCXCII.

20 Anno Henrici abbatis 4. in vigilia S. Iohannis Baptista fuit magna & generalis in his terris obscuratio solis, & subsecuta est fames in terra, & agrorum vinearumque non parua sterilitas.

Eclipsis solis.

Eodem anno obiit Philippus archiepiscopus Coloniensis, apud Imperatorem constitutus in Apulia, cui Bruno tertius maioris ecclesiæ præpositus succedens, præfuit annis 3. & postea factus est monachus.

Philippus archiepiscopus Coloniensis obiit.

Hoc ipso quoque anno Philippus Rex Francorum & Richardus Anglorum inclytus rex, coniuncto exercitu in Syria contra Saladinum prospere primo bellum gerunt. Sed mox discordia inter ipsos diabolo instigante oborta, Philippus in Galliam est reuersus. Richardus autem inchoatū bellum hoc ipso anno strenue persequitur, sed anno sequenti & ipse quoque domum reuersus est, non sine detrimento Christianorum, quos in terra sancta expositos multis periculis post se reliquit.

Expeditio contra Saracenos.

Eodem quoque anno obiit Clemens papa 3. cui Celestinus tertius succedens præfuit annis 6. mensibus 8. qui 16. cal. Maij sua pontificali coronatione in paschali solennitate celebrata, post die Henricum 6. regem Romæ in Imperatorem Romanorum coronauit.

Clemens papa obiit.

His temporibus ordo Teuthonicorum in terra sancta incepit per quosdam ciues Brementenses & Lubecenses, qui cum Adolpho comite de Holstein sub Friderico Imperatore primo mare transfretantes, pauperos & infirmos peregrinos pro Dei amore in curam suscipientes, quantum eis licuit sub papilionibus nutriendo fouerunt, primam in Accaron huius propositi domum & ecclesiam construentes, quam domum fratrum Teuthonicorum appellantes, nomen ordini tradiderunt. Huius ordinis est, seruire peregrinis & infirmatibus. Circa idē quoque tempus cæpit ordo S. Trinitatis de redēptione captiuorum, cuius potiora cœnobia sunt in Francia constituta. Huius ordinis est pro redemptione Christianorum, qui apud infideles in terra sancta detinentur captiui, substantiam suam hilariter impendere, ac eis totis viribus ministrando subuenire.

Ordo Teuthonicorum cæpit.

Ordo S. Trinitatis cæpit.

Anno Henrici abbatis huius cœnobij Hirsfaug, 4. grauis exorta dissensio propter insolentiam familiarium suorum, qui pacem fratrum nimia importunitate turbabant. Cum autem fratres abbatem sæpe rogassent, vt prauos & inquietos de monasterio seruos eiceret, aut certe corripere, & nihil proficerent, nimis offensi animo quidam iuniorum, auxilia exterorum & amicorum inuocantes, quosdam ex familia ipsius abbatis de monasterio violenter eiecerunt. In quo tumultu vnus familiarium abbatis nomine Adelbertus grauiter vulneratus fuit, qui & post dies 8. ex eodem vulnere obiit. Vnde factum est grande inter pastorem & oues dissidium, nō sine periculo animarum, donec Otto Spirësis ecclesiæ antistes, vices suas cum amicorum consilio interposuit, & concordiam reformauit.

Dissensio inter abbatem & fratres.

Familio vnus interfectus.

MCXCIII.

Anno Henrici abbatis 5. qui fuit dominica natiuitatis 1193. Rupertus prior monasterij mei Spæheimensis quartus, mirabilem visionem gaudiorum atque pœnarum futuræ vitæ conspexit, quam cum minus consulte reuelasset in publicum, mox paralyti grauiter perculsus, quasi ad anni spaciū pœnas dedit.

Visio cuiusdam monachi.

fratres die ad ele...

E XX. QVI

se pulso, celebra...
fratres die ad ele...
n Spiritus sancti...
monachum con...
ctatus est, donec...
annis octo. Hic...
literas positus ad...
a, quam in huma...
c inspiratione...
oluere cepit: ac...
asticum habitum...
querela vivebat...
ostea cum studio...
suis suscepit officiu...
eret in exemplum...
ostri Benedicti cum...
hortulos, & dimer...
nauit ecclesiam, &...
mi virtute & reli...
us & dilectus esset...
de multiplici mini...
ius locum ipse per...
euerentia suscepit...
ad obseruationem...
centura distinctus...
io affectus, cum se...
is curæ omnis fidei...
abbatiam de fere...
curæ officium &...
eadem perfectus...
mortuo venerabili...
monasterio Hirsfaug...
onis per annos ab...
vitam instituit, &...
temporis successu...
à rigore sancte ob...
or, sancti in se de...
memoriam redu...
dignitati abbati...
entatione accepit...
ature, corpore te...
in celsu grauis, ser...
nus, & in omnibus...
e cita satisfactio...
e senti monasterio...
antum oportuerat

Fridericus Imperator...
as contra infideles...
videbantur

1193

1193

Titula

Opera
Historia

Albertus Magnus in Sueviana natus scitur. Bruno.

Eodem anno natus est Albertus, Magnus postea cognominatus, in vico Sueviae, cui Laugingen nomen est. Solis quoque defectio facta est.

MCXCIII.

Anno sequenti, qui fuit Henrici abbatis 6. Bruno archiepiscopus Colonienfis resignato pontificatu suo in manus Henrici Imperatoris sexti, monachus Cisterciensis ordinis factus est, in coenobio montis antiqui: cui in archiepiscopatu successit frater eius nomine Adolphus de Altenae, maioris ecclesiae canonicus, & praefuit annis 12.

MCXCV.

Imperator Henricus Siciliam obtinuit. Caechium monialium Niuenberg.

Anno Henrici abbatis 7. dominicae natiuitatis 1195. Henricus Imperator Rom. scetus, potenti manu obtinuit Siciliam, captumq; Tacerum regni inuaforem, eratis oculis, cum quatuor principibus in Teuthoniam misit, & omne regnum Apuliae sibi subiecit.

Eodem anno Conradus comes Palatinus Rheni, qui Heidelbergae morabatur, praeposituram coenobij ordinis nostri prope oppidum ipsum Heidelberg, quae Nuenburg appellatur, in dioecesi Wormatiensi, in monasterium sancti monialium eiusdem ordinis nostri commurauit de consensu Sighardi abbatis Lauriffensis, ad quem praepositura ipsa pleno iure & sine medio pertinebat. Vbi prima abbatissa per eum fuit instituta Cunegundis, virgo multum deuota & religiosa.

MCXCVI.

Henricus abbas cura fatigatus.

Anno sequenti, qui fuit dominicae natiuitatis 1196. cum Henricus abbas huius coenobij Hirsauig vitae transactae negligentias & male commissa ad memoriam reuocaret, & diuina ultionis vindictam pauidus cogitaret, tactus dolore cordis intrinsecus, de resignatione abbatiae coepit cum quibusdam amicis habere tractatum. Verum etsi omnes vno constantiae proposito voluntati eius contradicerent, qui se familiares nouerant & amicos, tamen a sententia illum non potuerunt auertere, quo minus cogitationem quam mente concepit, opere perficeret. Duabus enim causis ad resignandum abbatiam potissimum mouebatur: altera, quod se multas in ea dignitate negligentias occasione rerum temporalium commisisse non ignoraret: pro quibus, nisi amputata occasione satisfacere quemadmodum cupiebat, minime posset. Altera vero, quod stare cum pace & tranquillitate fratrum non posset, propter multas & varias causas & displicentias quas melius est silentio abscondere, quam ad notitiam infirmorum propalare. Denique senio & infirmitate corporali exhaustus multum defecit, nec intendere rebus monasterij, sicut oportuerat, iam vtiliter amplius potuit. Itaque corde compunctus & dolens ac poenitens de negligentis praeteritis, vt animam saluaret suam, anno regiminis sui octauo, qui fuit dominicae natiuitatis 1196. indiēt. 14. in mense decemb. abbatiam suam in manus conuentus sui sponte ac libere coram omnibus resignauit. Resignatione autem facta, praeposituram in Rothae, pro vitae sustentatione a fratribus accepit, vbi per sex ferme menses in mœore spiritus & lachrymis continuis superiuuens, tandem sequenti anno 4. nonas Iunij in Domino quiescit, cuius corpusculum iuxta corpus Ruperti quondam abbatis hic in eodem coenobio in ipso introitu ecclesiae cum reuerentia sepultum est.

Causa mouites ad resignandum.

Henricus abbatiam resignat.

H. post annum obiit in Rothae.

DE MARQUARDO, HUIVS MONASTERII ABBATE XXI. QUI praefuit annis 8. mensibus 6. diebus 21. & gestis illius temporis.

Marquardus fit abbas 21. Hirsauigensis.

POST resignationem igitur domini Henrici abbatis, huius monasterij Hirsauigensis vicefimi, quae facta est anno dominicae natiuitatis 1196. indiētione 14. vltima die mensis Iunij, hoc est in festo commemorationis S. Pauli apostoli, eodem die fratres inuocata gratia Spiritus sancti ad electionem noui pastoris procedentes, post multa consilia unanimiter tandem in abbatem huius coenobij primum & vigesimum elegerunt, Marquardum monachum conuentualem venerabilem & prudentissimum virum, qui confirmatus & ex more benedictus, praefuit huic monasterio strenue annis 8. mensibus 6. diebus 21. vir magnarum actionum & multarum virtutum, qui iura monasterij contra tyrannorum incurfus prudenter & fortiter defensusit sine timore resistendo. Hic oriundus fuit ex Sueuia nobilissimis parentibus procreatus, ex comitibus de monte Solis originem ducens, qui ad literas in iuuentute positus cum aetate discendo profecit, & in omni scriptura tam diuina quam humana satis doctus euasit. Ab adolescentia sua edoctus via Domini in timore, cum ad annos discretionis peruenisset, mundum, parentes, fratres, cognatos, ampliq; patrimonij splendorem, simul & nobilitatem generis pro Dei amore contemnens, in praesenti coenobio Hirsauigensi sub Conrado abbate auunculo suo monachus factus

Marquardi abbas genui.